

CHET TILLARI O'QITISH METODIKASINING O'ZIGA XOSLIGI

*Mamadaliyeva Shohista Mahmudovna,
Namangan shahar 50- maktab ingliz tili fani o'qituvchisi*

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8022339>

Annotatsiya: Ushbu maqolada chet tilini o'quvchilarga o'ziga xos o'rgatishdan asosiy maqsad borasida ma'lumotlar berildi.

Kalit so'zlar: Metodika, til, maqsad, vazifa, o'qitish, usul – lug'at, prinsip, yangi so'z birikmalari, aktiv minimumga (asosan), so'zning shakli.

Hozirgi paytda chet tillar o'qitish metodikasiga chet tillar o'qitishning maqsadlari va mazmuni, qonuniyat, metod vositalari, yo'llari, usullari, ta'lim tizimini o'rganish va o'rgatish bilan shug'ullanuvchi, shuningdek chet tili yordamida o'quvchilarni tarbiyalashni amalga oshiruvchi fan sifatida qaralmoqda. O'rta maktabda chet tillarni o'qitish metodikasi o'z premetiga ega. Ta'lim jarayonida o'qitishning interfaol usullaridan foydalanish, bunda o'quvchilarning yosh-psixologik xususiyatlarini hisobga olish shu kunning asosiy talabidir. Biz quyida maktabda boshlang'ich davrda ingliz tili o'qitishning ba'zi jihatlarini to'g'risida to'xtalmoqchimiz. Zero, ta'lim jarayonida qo'llanilayotgan usullar, yondashuvlar maktablarda endigina ish boshlagan yosh mutaxassislar uchun amaliy yordam vazifasini o'tishiga ishonamiz.

Amaliyot ko'rsatdiki, til o'rganish jarayoni sinf o'quvchilarni guruhlarga ajratib tashkil etilganda samaliroq bo'ladi. chunki bu o'quvchiga dars jarayonida guruhlarga zaruratdan kelib chiqqan holda turli yondashish, takrorlashga ko'proq e'tibor berish tez o'zlashtirayotgan o'quvchiga esa qo'shimcha topshiriqlar berish imkonini beradi. O'tiladigan darslar bir qator-ta'limiy, tarbiyaviy maqsadlarni o'zida mujasamlashtirgan bo'ladi. ushbu maqsadlarga erishish uchun o'qituvchi qator mashqlardan foydalanishi mumkin.

Rasmlar ham til o'rganish vositasi sifatida xizmat qiladi. Bunda o'quvchilar uchta guruhga bo'linadi. Bu o'quvchilarga turli xil kartochkalar tarqatish orqali amalga oshiradi. Masalan, mevalar rasmi chizilgan kartochkalar tarqatiladi. Bir xil mevalar rasmini olgan o'quvchilar 1 ta guruhda har bir guruhda 4 nafardan ishtirokida bo'ladi, ularga bittadan rasm beriladi va guruhdagi har bir ishtirokchi rasmda aks ettirilgan narsalarni inglizcha ifodalab, yozib boradi. Faraz filaylik biror bir rasmda sinfxona tasvirlangan.

1-o'quvchi	2-o'quvchi	3-o'quvchi	4-o'quvchi
Window	a map	blackboard	a picture
a door	a bookshelf	a table	a table
a flowers	a desk	a chair	a book
	a book	classroom	a pen

O'quvchilar sinfxonadagi bor jihozlarning inglizcha nomini yozishadi. Bu birinchi bosqich bo'lib, unga 2 daqiqa vaqt beriladi. O'qituvchi guruhlar yozgan so'zlarni tinglaydi. Har bir guruh o'quvchilari yozgan so'zlarning miqdoriga qarab, guruhlar baholab boradi. Agar guruh ishtirokchilari rasmda tasvirlab yozgan so'zlarida bir xillik holatlari uchrab qolsa, bunday holatda so'zlar hisobga olinmaydi va baholanmaydi.

Ikkinchi bosqichda guruh a'zolari o'zlari yozgan so'zlari orqali matn tuzishadi. Masalan, this is our classroom our classroom is large and light there are a lot of maps, flags

in our classroom. There are 8 desks and chairs in it we like our room. There are a lot of books on the shelves.

Ikkinchi bosqich jarayoniga 3 daqiqa vaqt beriladi. O‘qituvchi har bir guruhning yozgan matnini tinglaydi.

Uchinchi bosqichda matn tuzishda yo‘l qo‘yilgan xatolar ustida ishlanadi. Bunda guruhlar yozgan matnlarini bir-birlari bilan almashinishadi va guruhlar bir-birlarining yo‘l qo‘ygan xatolarini topishadi. Albatta, o‘qituvchi ham guruhlar yo‘l qo‘yotgan xatolarni eslab qolishiga to‘g‘ri keladi. Shu sababli o‘qituvchi sinfxonani aylanib yurar ekan, ularni o‘zida qayd qilib borishi zarur. Mashq oxirida qayd etib qo‘yilgan ba‘zi odatiy yoki muhim xatolarni o‘qituvchi aytib o‘tishi lozim. O‘quvchilarni juftlik yoki guruh ishlari davomida shovqin solmasdan va xushmuomalalik bilan gapirishga hamda vazifani bajargandan so‘ng, qo‘shimcha vazifa olishga tayyor turishga o‘rgatish kerak. Agar mashqni bajarishdan oldin aniq ko‘rsatmalar berilsa, o‘quvchilar vazifani adashmasdan va ortiqcha shovqinlarsiz bajara oladilar.

Rasmlarga munosabat mashqini bajarish yuzasidan xulosa shuki, bunday mashqdan foydalanish o‘quvchilarning tekshirish, og‘zaki tasvirlash, muhokama qilish, fikr yuritish, qobiliyatlarini rivojlantiradi. Bir-biriga do‘stona munosabatda bo‘lish, birgalikda faoliyat yuritishi muxiti yaratiladi. Bu mashqni bajarish rivojlantiruvchi maqsadga erishish uchun imkon ham beradi, ya‘ni o‘quvchining fikrlash, tasavvur qilish, diqqat e‘tibor, xotira ko‘nikmalarini rivojlantiradi, mustahkamlaydi. Darsni yanada samaliroq olib borish uchun turli mashqlardan foydalanish ham maqsadga muvofiqdir.

Ushbu turdagi mashqlar o‘tilgan mavzularni mustahkamlashga xizmat qiladi. O‘quvchilarda chaqqonlik, diqqat-e‘tibor ko‘nikmalarini shakllantiradi va o‘tilgan mavzu, yangi so‘z hamda iboralarni qanday darajada o‘zlashtirganliklarini aniqlash va baholashga xizmat qiladi.

Adabiyotlar:

1. “Innovatsion darslarda o‘quvchilarning inglizcha fikrlash qobiliyatini rivojlantirish” Ziyokor gazetasi 2008 yil.

2. Ishmuhammedov R. “Bolalarni tarbiyalash va sog‘lomlashtirish ishlarida pedagogik texnologiya” – Toshkent, UDAP 2004.

3. Ochilov M. “Yangi pedagogik texnologiyalar” Qarshi, Nasaf 2000 yil.

4. “Yangi tipdagi o‘quv muassasalari uchun namunaviy nizom va o‘quv rejalari” Toshkent 1993 yil.

5. Rogova G. “Xorijiy tillarni o‘qitish” – Toshkent 1993 yil.

6. Yo‘ldoshev J. Usmonov S “Pedagogik texnologiya asoslari” – Toshkent 2001 yil